

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ ЗАЛУЧЕННЯ ПРЯМИХ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ

CURRENT STATE AND MAIN TRENDS IN ATTRACTING FOREIGN DIRECT INVESTMENTS INTO THE ECONOMY OF UKRAINE

У статті обґрунтовано необхідність залучення прямих іноземних інвестицій як невід'ємної передумови розвитку національної економіки. З'ясовано, що іноземні інвестиції виступають одним із найважливіших інструментів забезпечення умов виходу країни з економічної кризи. Досліджено, що обсяги прямих іноземних інвестицій в економіку України є вкрай низькими і перебувають у прямій залежності від політичної та економічної ситуації в країні і світі. Виокремлено основні причини низької активності іноземних інвесторів в Україні. Виявлено високий рівень залежності національної економіки від обмеженого кола іноземних інвесторів. Встановлено, що сучасна галузева структура прямого іноземного інвестування в економіку України суперечить пріоритетам розвитку держави та не здійснює ефективного впливу на економічне зростання і формування інноваційної моделі розвитку українських підприємств в умовах економічної нестабільності. Запропоновано систему заходів для покращення інвестиційного клімату та стимулювання збільшення обсягів надходжень прямих іноземних інвестицій в економіку України.

Ключові слова: інвестиції, інвестори, прями іноземні інвестиції, інвестиційні ресурси, інвестиційний клімат, інвестиційна політика.

как неотъемлемой предпосылки развития национальной экономики. Выяснено, что иностранные инвестиции выступают одним из важнейших инструментов обеспечения условий выхода страны из экономического кризиса. Исследовано, что объемы прямых иностранных инвестиций в экономику Украины являются крайне низкими и находятся в прямой зависимости от политической и экономической ситуации в стране и мире. Выделены основные причины низкой активности иностранных инвесторов в Украине. Выявлен высокий уровень зависимости национальной экономики от ограниченного круга иностранных инвесторов, которые заинтересованы в дальнейшем сотрудничестве с Украиной. Установлено, что современная отраслевая структура прямого иностранного инвестирования в экономику Украины противоречит приоритетам развития государства и не осуществляет эффективного влияния на экономический рост и формирование инновационной модели развития украинских предприятий в условиях экономической нестабильности. Предложена система мер по улучшению инвестиционного климата и стимулирования увеличения поступлений прямых иностранных инвестиций в экономику Украины.

Ключевые слова: инвестиции, инвесторы, прямые иностранные инвестиции, инвестиционные ресурсы, инвестиционный климат, инвестиционная политика.

УДК 330.322.1

<https://doi.org/10.32843/infrastruct44-33>

Пурій Г.М.

к.е.н., доцент,
доцент кафедри економіки
та менеджменту

Дрогобицький державний педагогічний
університет імені Івана Франка

Puriy Galyna

Drohobych Ivan Franko State Pedagogical
University

В статті обґрунтовано необхідність залучення прямих іноземних інвестицій

The article substantiates the need to attract foreign direct investment as an integral prerequisite for the development of the national economy. It was found that foreign investment is a key resource for accelerated economic development of any country and is one of the most important tools to ensure the country's exit from the economic crisis, is a catalyst for effective structural changes in the economy and engine of scientific and technological progress. A number of significant advantages of foreign direct investment over other forms of economic cooperation have been identified. It is studied that the volume of foreign direct investment in the economy of Ukraine is extremely low and is directly depended on the political and economic situation in the country and the world. It is established that the main reasons for the low level of activity of foreign investors in Ukraine include: domestic political and economic shocks, hostilities in the east, annexation of Crimea, corruption, inflation, tax burden, lack of effective reforms, high corruption and low confidence in the judiciary systems, underdeveloped investment infrastructure, etc. It has been found that Ukraine has long been one of the most risky countries in Eastern Europe in terms of investment. A high level of dependence of the national economy on a limited number of foreign investors who are interested in further cooperation with Ukraine has been revealed. The analysis of industry attractiveness shows that in Ukraine the most intensive investment processes take place in highly profitable areas of activity that do not require significant capital investment while ensuring a rapid return. It is established that the current sectoral structure of foreign direct investment in the economy of Ukraine contradicts the priorities of state development and does not have an effective impact on economic growth and the formation of an innovative model of development of Ukrainian enterprises in conditions of economic instability. Ensuring political stability, real progress in the fight against corruption, improving the regulatory framework for investment, transparency of the privatization process, stimulating investment in intellectual capital, real progress in the fight against corruption, effective fight against the shadow economy, harmonization of Ukrainian legislation with EU standards, reducing the tax burden and pressure on legal business, forming a positive image of the country among foreign investors will improve the investment climate and stimulate increased foreign direct investment in Ukraine's economy.

Key words: investments, investors, foreign direct investment, investment resources, investment climate, investment policy.

Постановка проблеми. Практикою господарювання економічно розвинених держав світу доведено, що залучення та ефективно використання інвестиційного ресурсу є невід'ємною передумовою модернізації та зміцнення конкурентоспроможності економічної системи [1]. У сучасних умовах господарювання наявний фінансово-економічний та ресурсний потенціал нашої країни не дає можливості вітчизняній економіці забезпечити себе необхідними інвестиційними ресурсами. Тому без розв'язання проблеми достатнього

фінансового забезпечення національної економіки перспективи модернізації виробництва, підвищення ефективності господарської діяльності та створення конкурентоспроможної економіки стають неможливими.

Наявність іноземних інвестицій є невід'ємною передумовою розвитку національної економіки, що сприяє її входженню у глобальне бізнес-середовище та підвищує інвестиційну привабливість країни загалом. У ситуації, коли національна економіка опинилась у стані гострої кризи і характеризується

розбалансованістю економічної системи, невизначеністю основних пріоритетних напрямів її розвитку, що у наслідку призводить до зменшення обсягів прямих іноземних інвестицій у національну економіку та уповільнення інвестиційної активності країни загалом, проблеми іноземного інвестування набувають особливої актуальності [2, с. 68].

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Дослідженням проблем залучення прямих іноземних інвестицій в економіку України, аналізу сучасного стану інвестиційної діяльності та питань покращення інвестиційного клімату в країні приділяли увагу такі вчені, як Т.А. Говорушко, А.О. Гура, О.В. Литвин, С.С. Мунька, І.І. Чуницька та багато інших. Незважаючи на досить широкий діапазон наукових досліджень і значну кількість праць, пов'язаних із аналізом процесів іноземного інвестування, особливостями залучення прямих іноземних інвестицій в економіку України, виявлення проблемних аспектів входження іноземних інвесторів на український ринок капіталів потребує постійного поглиблення наукових напрацювань і на цій основі визначення дієвих заходів для стимулювання надходження прямих іноземних інвестицій у національну економіку

Постановка завдання. Метою статті є дослідження особливостей залучення прямих іноземних інвестицій в економіку України, виявлення проблемних аспектів входження іноземних інвесторів на український ринок капіталів, окреслення основних пріоритетів покращення інвестиційного середовища України з метою інтенсифікації надходжень прямих іноземних інвестицій у національну економіку.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Світовий досвід господарювання свідчить, що визначальною передумовою трансформаційних перетворень та економічного зростання країни є надходження та ефективне використання прямих іноземних інвестицій. Прямі іноземні інвестиції (ПІІ) є ключовим ресурсом для прискореного розвитку економіки будь-якої країни і виступають одним із найважливіших інструментів забезпечення умов виходу країни з економічної кризи, адже є каталізатором ефективних структурних зрушень в економіці та рушієм науково-технічного прогресу [3].

Нині необхідність залучення іноземних інвестицій в Україну набуває особливої актуальності, адже національна економіка, перебуваючи у стані гострої кризи, потребує додаткових фінансових ресурсів щонайменше у розмірі 27–35% від ВВП [4]. Прямі іноземні інвестиції мають низку істотних переваг перед іншими формами економічного співробітництва: стимулюють імпорт капіталів; виступають джерелом інноваційних технологій і сучасних методів управління; створюють нові робочі місця з одночасним збільшенням реальних доходів працівників; підвищують рівень конкуренції на ринку; покращують структуру економіки та збільшують

обсяги експорту; забезпечують найбільш ефективну інтеграцію національної економіки у світове господарство. Таким чином, залучення іноземного капіталу сприятиме проведенню структурної перебудови національної економіки, зниженню її технічної і технологічної відсталості, а також підвищенню конкурентоспроможності українських товарів та послуг на світовому ринку [5, с. 183].

Аналіз динаміки ПІІ, що надходили в Україну щорічно протягом 2008–2019 рр. (табл. 1), вказує на суттєві коливання їхніх обсягів і велику залежність від політичної та економічної ситуації в країні й у світі загалом.

Таблиця 1
Динаміка прямих іноземних інвестицій в Україну

Роки	Прямі іноземні інвестиції в Україну, млн дол. США	
2008	10913	+1022
2009	4816	-6097
2010	6495	+1679
2011	7207	+712
2012	8401	+1194
2013	4499	-3902
2014	410	-4089
2015	2961	+2551
2016	3284	+323
2017	2202	-1082
2018	2355	+153
2019	3070	+715

Примітка: з 2014 р. – без урахування окупованих територій (Криму, Севастополя, частини Донбасу)

Джерело: сформовано автором на основі [6]

На основі наведених статистичних даних (табл. 1) можна зробити висновки про те, що суттєве зменшення надходжень ПІІ у 2009 році значною мірою було зумовлено світовою економічною кризою, яка показала критичну вразливість економіки України до впливу зовнішніх факторів та її абсолютну негнучкість [7, с. 47]. Протягом 2010–2012 рр. спостерігалось незначне відновлення прямого іноземного інвестування у національну економіку, проте події 2013–2014 рр. знову суттєво дестабілізували економічну систему України та зумовили її глибоку структурну деформацію. Збройний конфлікт на Сході України, політична й економічна нестабільність призвели не лише до зменшення інвестиційних вкладень у національну економіку, а й до суттєвого впливу прямих іноземних інвестицій з країни через відсутність гарантій безпеки для інвесторів і високий ступінь ризику [8, с. 189]. Протягом 2015–2016 рр. мало місце певне відновлення іноземного інвестування в економіку України, обсяг якого протягом цього періоду становив 2961 і 3284 млн дол. США відповідно. Проте уже у 2017 році невиправдані сподівання інвесторів на стабілізацію політичної ситуації в Україні, недієві заходи боротьби з корупцією

та неефективність економічних реформ знову призвели до суттєвого зменшення (майже на 33%) обсягів ПІІ у національну економіку. Незначний приріст обсягів ПІІ в Україну протягом 2018–2019 рр. вказує на обережну поведінку іноземних інвесторів і високий рівень недовіри з їхньої сторони щодо можливостей стабільного ведення бізнесу та покращення інвестиційного клімату у нашій державі. Окрім цього, згідно із новими прогнозами Конференції ООН з торгівлі і розвитку (ЮНКТАД), протягом 2020–2021 рр. у світі матиме місце скорочення потоків ПІІ приблизно на 40% [9].

Проведене дослідження свідчить про те, що обсяг вкладених ПІІ в економіку України є вкрай низьким, адже щорічна потреба української економіки в інвестиційних ресурсах становить близько 20 млрд дол. [5, с. 183]. Обсяги залучених інвестиційних ресурсів в Україні є значно меншими у порівнянні з іншими країнами світу. До прикладу, щоб досягти рівня розвитку Польщі, Україні потрібно протягом 10 років щорічно залучати вдвічі більше інвестицій, ніж є натеper. Серед основних причин низького рівня активності іноземних інвесторів в Україні можна виокремити: внутрішні політичні та економічні потрясіння, військові дії на Сході країни, анексію Криму, корупцію, інфляцію, податковий тягар, відсутність дієвих реформ, високий рівень корупції та низький рівень довіри до судової системи, нерозвиненість інвестиційної інфраструктури тощо. Враховуючи те, що інвестиційна привабливість країни визначається насамперед стабільністю її економічної та політичної ситуації, цілком зрозумілим є той факт, що Україна уже тривалий час залишається однією із найризикованіших країн Східної Європи для інвестування.

Аналіз географічної структури ПІІ в економіку України показав, що уже протягом тривалого періоду часу до основних країн-інвесторів, на які припадає близько 70% загального обсягу прямих інвестицій, належать: Кіпр, Нідерланди, Російська Федерація, Велика Британія, Німеччина, Віргінські Острови (Британія), Швейцарія [10]. Проведення оцінки масштабів направлення резидентами за кордон коштів, які потім повертаються в Україну у вигляді ПІІ показало, що у 2016 р. їхній обсяг становив 134 млн дол. США, у 2017 – 270 млн дол. США, у 2018 – 485 млн дол. США, а у 2019 – 1046 млн дол. США [11]. Той факт, що більша частина залучених в Україну іноземних інвестицій є надходженнями із офшорних зон, дає підстави припустити, що ці інвестиційні ресурси здебільшого належать українцям, які таким чином мінімізують свої грошові втрати від процедури оподаткування. Наявна структура ПІІ у розрізі основних країн-інвесторів вказує на посилення рівня залежності національної економіки від обмеженого кола іноземних інвесторів, які зацікавлені у подальшій співпраці з Україною.

Незважаючи на те, що залучення іноземних інвестицій завжди було одним із пріоритетів економічної політики нашої держави, обсяг ПІІ в Україну у розрахунку на душу населення залишається й надалі на доволі низькому рівні – приблизно 1152,6 дол. США на початок 2017 р. і суттєво поступається рівню країн Центрально-Східної Європи – членів ЄС: Румунії (4481,8 дол. США), Литві (6081,2 дол. США), Польщі (6141,9 дол. США), Латвії (8839,4 дол. США), Словаччині (9551,2 дол. США), Угорщині (9600,5 дол. США), Чехії (14453,1 дол. США) та Естонії (17675,3 дол. США) [10]. Попри наявність в Україні низки потенційно сприятливих інвестиційних факторів (один із найбільших потенційно містких ринків в Європі; вигідне геополітичне розміщення; високий рівень природно-ресурсної забезпеченості; висока родючість ґрунтів; порівняно дешева висококваліфікована робоча сила; наявність наукового потенціалу; розвинена інфраструктура) інвестиційна діяльність у нашій країні й надалі залишається доволі ризиковою справою для закордонних інвесторів [12].

Залучені ПІІ мають сприяти структурній модернізації національної економіки, стійкому і збалансованому її розвитку, а також підвищенню рівня її міжнародної конкурентоспроможності загалом. Аналіз галузевої привабливості свідчить, що в Україні найбільш інтенсивно інвестиційні процеси відбуваються у високорентабельних сферах діяльності, які не потребують значного вкладення капіталу за забезпечення швидкої віддачі. Так, найбільш пріоритетними сферами для іноземного інвестування в Україні на початок 2019 року й надалі залишається промисловість (33%), оптова та роздрібна торгівля (16,7%), фінансова та страхова діяльність (10,9%), операції з нерухомим майном (12,4%) та інші види економічної діяльності. Доцільно зауважити, що сучасна галузева структура прямого іноземного інвестування в економіку України суперечить пріоритетам розвитку нашої держави і не здійснює ефективного впливу на її економічне зростання та формування інноваційної моделі розвитку українських підприємств в умовах економічної нестабільності [2, с. 70]. Першочерговими пріоритетними напрямками для іноземного інвестування, поряд із вкладеннями у харчову та хімічну промисловість, металургію, машинобудування, виробництво будівельних матеріалів та сільське господарство, мають стати вкладення у високотехнологічні та наукоємні галузі виробництва, що сприятиме збільшенню експортного потенціалу країни і посиленню конкурентоспроможності українських товарів на світових ринках [12].

Сучасний міжнародний ринок інвестицій характеризується активною конкурентною боротьбою між різними країнами світу за залучення іноземного капіталу за рахунок створення ними сприятливого

інвестиційного клімату [13, с. 112]. Забезпечення сприятливого інвестиційного клімату є стратегічно важливим завданням для нашої держави, від реалізації якого залежить активність входження іноземних інвесторів на український ринок. Незважаючи на те, що українською владою уже давно задекларована інноваційно-інвестиційна модель розвитку національної економіки, інвестиційний клімат в Україні залишається ще доволі несприятливим [5, с. 183]. Попри це, доцільно відзначити, що у щорічному рейтингу інвестиційної привабливості Doing Business – 2020 Україна за останній рік піднялася на 7 пунктів вгору і покращила свої позиції, зайнявши 64 місце серед 190 країн світу. Найбільший прогрес Україна продемонструвала у плані захисту міноритарних акціонерів та отримання дозволу на будівництво. Доцільно зауважити, що у цьому рейтинговому списку Грузія посіла 7 місце, Естонія – 18, Словаччина – 45, Білорусь – 49, Молдова – 48, Польща – 40, а Румунія – 55 [14]. Також слід відзначити, що міжнародне рейтингове агентство Standard & Poor's, у вересні 2019 року також підвищило довгостроковий суверенний кредитний рейтинг України в іноземній та національній валютах з рівня «В–» до «В», а у березні 2020 року агентство Fitch Ratings підтвердило довгострокові рейтинги України в іноземній і національній валютах на рівні «В» із позитивним прогнозом [15]. Поряд із цим можна констатувати, що нині Україна ще не здобула серйозних досягнень у забезпеченні національної конкурентоспроможності та інвестиційної привабливості. Так, індекс інвестиційної привабливості України на початку минулого року знизився до рівня 2016 р. і становив 2,85 бала із 5 можливих. У другій половині 2019 р. показник індексу інвестиційної привабливості незначно зріс і становив 2,95 бала, максимально наблизившись до нейтрального показника – 3 бали [16]. Для покращення інвестиційного клімату в Україні необхідно реалізувати низку першочергових заходів щодо послідовної деполітизації економіки, формування єдиних стратегічних цілей і послідовності економічних реформ, незмінних за приходу до влади будь-яких політичних команд.

Стимулювання надходження прямих іноземних інвестицій в економіку України повинно й надалі залишатися головним стратегічним пріоритетом державної інвестиційної політики. Для того, щоб отримати доступ до глобального інвестиційного ресурсу, Україна повинна мати довгострокову, передбачувану та стабільну економічну політику [17, с. 12].

Висновки з проведеного дослідження. Безповоротність процесів глобалізації та транснаціоналізації актуалізують необхідність залучення іноземних інвестицій як важливого економічного ресурсу. Завдання збільшення обсягів залучення іноземних інвестицій є одним із головних напрямів розвитку національної економіки протягом уже

тривалого періоду часу. Проте наявний обсяг ПІІ не забезпечує необхідних передумов для економічного зростання України, адже залучені інвестиційні ресурси майже не спрямовуються на розвиток наукоємних технологій, а значною мірою спрямовані у сировинні та високорентабельні галузі національної економіки, що, в кінцевому результаті, визначає неналежне позиціонування нашої держави у світовому фінансово-економічному просторі, а також галузеву незбалансованість і орієнтованість на виробництво сировинних товарів.

Для активізації інвестиційної діяльності та подальшого удосконалення інвестиційного середовища в Україні актуальною й надалі залишається реалізація системи заходів, пов'язаних із забезпеченням політичної і фінансової стабільності, формуванням ефективної інвестиційної стратегії, забезпеченням високого рівня захисту інтересів та прав іноземних інвесторів, досягненням прозорості процесу приватизації та реального прогресу у боротьбі з корупцією, удосконаленням законодавчих актів із регулювання інвестиційної діяльності та гармонізацією українського законодавства зі стандартами ЄС, зниженням податкового навантаження, стимулюванням залучення інвестицій в інтелектуальний капітал, формуванням позитивного іміджу нашої країни серед закордонних інвесторів. Першочергова реалізація зазначеної системи заходів суттєво покращить соціально-економічний становище України та виведе її на новий рівень інвестиційної привабливості для іноземних інвесторів.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Литвин О.В. Організаційно-економічний механізм підвищення ефективності державної інвестиційної політики в Україні : дис. канд. екон. наук : 08.00.03. Львів, 2017. 296 с.
2. Харчук С.А. Стан інвестиційної діяльності підприємств України в умовах економічної нестабільності. *Економіка та держава*. 2020. № 1. С. 66–72.
3. Говорушко Т.А., Обушна Н.І. Сутність прямих іноземних інвестицій та їх класифікація. *Теорії мікроекономіки*. 2013. Вип. 41. С. 91–99.
4. Новіков В. Країна проїдання. Чому влада не стимулює українців заощаджувати? URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2019/08/26/650910/> (дата звернення: 3.06.2020).
5. Мунька С.С. Інвестиційна діяльність в Україні в контексті польського досвіду. *Вісник Черкаського університету*. 2019. № 1. С. 183–187.
6. Прямі іноземні інвестиції (ПІІ) в Україну. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/fdi/> (дата звернення: 3.06.2020)
7. Коцко Т.А. Сутність та роль структурної політики в забезпеченні економічної безпеки держави. *Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії*. 2017. Вип. 2 (1). С. 46–52.
8. Гура А.О. Інвестиційний клімат в Україні: сучасний стан та напрями покращення. *Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного*

університету імені Г.С. Сковороди. «Економіка». 2015. Вип. 15. С. 188–196.

9. У 2020–2021 роках потік прямих іноземних інвестицій зменшиться на 40% – ООН. URL: <https://mind.ua/news/20210601-u-2020-2021-rokah-potik-pryamih-inozemnih-investicij-zmenschitsya-na-40-oon> (дата звернення: 10.06.2020).

10. Аналітична частина проекту Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2027 року. URL: <https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2020/05/analitika.pdf> (дата звернення: 10.06.2020).

11. Оцінка обсягів прямих іноземних інвестицій, в яких кінцевим контролюючим інвестором є резидент (round tripping) за 2010 р. – 2019 р. URL: https://bank.gov.ua/ua/file/download?file=FDI_round_trippping_ICL-DFS.pdf (дата звернення: 15.06.2020).

12. Маркевич К. Хто і як інвестує в Україну. URL: <http://rozumkov.org.ua/statti/khto-i-iaak-investuie-v-ukrainu> (дата звернення: 15.06.2020).

13. Чуницька І.І., Морозов І.В. Інвестиційний клімат України: сутність, проблеми та шляхи їх вирішення. *Приазовський економічний вісник*. 2019. Випуск 3(14). С. 111–117.

14. Обух В., Проліщук О. Рейтинг Doing Business: що робити, щоб нарешті обігнати Білорусь? URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/2805261-rejting-doing-business-so-robiti-sob-nareshti-obignati-bilorus.html> (дата звернення: 15.06.2020).

15. Standard & Poor's підтвердило кредитний рейтинг України. URL: <https://delo.ua/economyandpoliticsinukraine/sp-podtverdilo-kreditnyj-rejting-ukrainy-366073/> (дата звернення: 16.06.2020).

16. Михайловська С. Настрої інвесторів: 2019 vs 2020. URL: <https://yur-gazeta.com/dumka-eksperta/nastroyi-investoriv-2019-vs-2020.html> (дата звернення: 18.06.2020).

17. Тимошенко О.В., Т.П. Лісковецька. Системна трансформація національної економіки України. *Бізнесінформ*. 2020. № 1. С. 8–15.

REFERENCES:

1. Lytvyn O.V. (2017) Orghanizacijno-ekonomichnyj mekhanizm pidvyshhennja efektyvnosti derzhavnoj investycijnoj polityky v Ukrajinі [Organizational and economic mechanism for improving the efficiency of state investment policy in Ukraine] (PhD Thesis), Lviv: Lviv University of Trade and Economics.

2. Kharchuk S.A. (2020) Stan investycijnoj dijajnosti pidpryjemstv Ukrajinu v umovakh ekonomichnoj nestabilnosti [The state of investment activity of Ukrainian enterprises in conditions of economic instability]. *Economy and state*. vol. 1, pp. 66–72.

3. Ghovorushko T.A., Obushna N.I. (2013) Sutnistj prjamykh inozemnykh investycij ta jikh klasyfikacija [The essence of foreign direct investment and their classification]. *Theories of micro-macroeconomics*. vol. 41, pp. 91–99.

4. Novikov V. (2019) Krajina projidannja. Chomu vlada ne stymuljuje ukrajinciv zaoshhadzhuvat? [Electronic resource]. Available at: <https://www.epravda.com.ua/publications/2019/08/26/650910/> (accessed 3 June 2020).

5. Munjka S.S. (2019) Investycijna dijajnistj v Ukrajinі v konteksti poljskoghо dosvidu [Investment activity

in Ukraine in the context of the Polish experience]. *Bulletin of Cherkasy University*. vol. 1, pp. 183–187.

6. Prjami inozemni investyciji (PII) v Ukrajinu [Electronic resource]. Available at: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/fdi/> (accessed 3 June 2020).

7. Kocko T.A. (2017) Sutnistj ta rolj strukturnoj polityky v zabezpechenni ekonomichnoj bezpeky derzhavy [The essence and role of structural policy in ensuring the economic security of the state]. *Economic Bulletin of the Zaporozhye State Engineering Academy*. vol. 2, no. 1, pp. 46–52.

8. Ghura A.O. (2015) Investycijnyj klimat v Ukrajinі: suchasnyj stan ta naprjamy pokrashhennja derzhavy [Investment climate in Ukraine: current state and areas for improvement]. *Collection of scientific works of Kharkiv National Pedagogical University named after G. Skovoroda. "Economy"*. vol. 15, pp. 188–196.

9. У 2020–2021 роках потік прямих іноземних інвестицій зменшиться на 40% – ООН [Electronic resource]. Available at: <https://mind.ua/news/20210601-u-2020-2021-rokah-potik-pryamih-inozemnih-investicij-zmenschitsya-na-40-oon> (accessed 10 June 2020).

10. Analitichna chastyna proektu Derzhavnoj strategiji regionalnogho rozvytku na period do 2027 roku [Electronic resource]. Available at: <https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2020/05/analitika.pdf> (accessed 10 June 2020).

11. National Bank of Ukraine (2020) Ocinka obsjaghiv prjamykh inozemnykh investycij, v jakykh kincevym kontroljujuchym investorom je rezydent (round tripping) za 2010 r. – 2019 r. [Estimation of the volume of foreign direct investment, in which the final controlling investor is a resident (round tripping) for 2010 – 2019], Kiev: National Bank of Ukraine [Electronic resource]. Available at: https://bank.gov.ua/ua/file/download?file=FDI_round_trippping_ICL-DFS.pdf (accessed 15 June 2020).

12. Markevych K. (2019) Khto i jak investuje v Ukrajinu [Electronic resource]. Available at: <http://rozumkov.org.ua/statti/khto-i-iaak-investuie-v-ukrainu> (accessed 15 June 2020).

13. Chunycjka І.І., Морозов І.В. (2019) Investycijnyj klimat Ukrajinu: сутність, проблеми та шляхи їх вирішення [Investment climate of Ukraine: essence, problems and ways of their solution]. *Prjazovsky Economic Bulletin*. vol. 3, no. 14, pp. 111–117.

14. Obukh V., Prolishhuk O. (2019) Rejtyng Doing Business: shho robyty, shhob nareshti obighnaty Bilorusj? [Electronic resource]. Available at: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/2805261-rejting-doing-business-so-robiti-sob-nareshti-obignati-bilorus.html> (accessed 15 June 2020).

15. Standard & Poor's pidtverdilo kredytnyj rejtyng Ukrajinu [Electronic resource]. Available at: <https://delo.ua/economyandpoliticsinukraine/sp-podtverdilo-kreditnyj-rejting-ukrainy-366073> (accessed 16 June 2020).

16. Mykhajlovsjka S. Nastroj investivoriv: 2019 vs 2020. [Electronic resource]. Available at: <https://yur-gazeta.com/dumka-eksperta/nastroyi-investoriv-2019-vs-2020.html> (accessed 18 June 2020).

17. Tymoshenko O.V., Т.П. Liskovecjkа (2020) Systemna transformacija nacionalnoj ekonomiky Ukrajinu [Systemic transformation of the national economy of Ukraine]. *Businessinform*. vol. 1, pp. 8–15.